Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19188

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De?erlendirme Ölçe?i (ÇESDÖ), ebeveynlerin çocuk yeti?tirme süreçlerinde kulland?klar? farkl? davran?? ve tutum boyutlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, **ebeveynlik stilleri** teorilerine dayanarak, ebeveyn-çocuk ili?kisindeki çok yönlü etkile?imleri de?erlendirmeyi hedefler. Ölçe?in bu formu, Ali Karababa (2019) taraf?ndan Türkçeye **uyarlama** çal??mas? ile kazand?r?lm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

ÇESDÖ'nün temel amac?, ebeveynlerin gösterdi?i destekleyici, talepkâr, cezaland?r?c? veya ihmalkâr davran??lar?n derecelerini belirleyerek, bu stillerin çocuk geli?imi üzerindeki etkilerini ara?t?rmaya olanak sa?lamakt?r.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik, Ebeveynlik Stilleri, Çok Boyutlu Ölçek, Psikoloji, **Psikometrik**, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, ÇESDÖ.

Yazarlar

Ali KARABABA

Amaç

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De?erlendirme Ölçe?i (ÇESDÖ)'nin temel amac?, ebeveynlerin çocuk yeti?tirme pratiklerini ve tutumlar?n? çok boyutlu bir çerçevede sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle kültürel farkl?l?klar göz önüne al?narak, mevcut ebeveynlik stilleri modellerinin (örn. Baumrind'in s?n?fland?rmas?) temel boyutlar?n? Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde incelemeyi hedefler.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas? (Karababa, 2019), ara?t?rmac?lara ve klinik uygulay?c?lara, Türk aile yap?s? içinde ebeveynlik davran??lar?n?n psikolojik sonuçlar?n? incelemek için standartla?t?r?lm?? bir araç sunma ihtiyac?ndan do?mu?tur. Bu sayede, ebeveynlik e?itimleri ve aile müdahaleleri için temel te?kil edecek veriler elde edilebilir.

Yap?

ÇESDÖ, ad?ndan da anla??laca?? gibi, ebeveynlik davran??lar?n? tek bir boyutta de?il, birden fazla temel psikolojik boyutta de?erlendiren bir yap?y? ölçmektedir. Geleneksel olarak, ebeveynlik stilleri iki ana eksen üzerine kuruludur: 1) Duyarl?l?k/Destek (Warmth/Responsiveness) ve 2)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Talepkârl?k/Kontrol (Demandingness/Control). Bu iki ana boyutun alt bile?enleri, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? olu?turur.

Ölçek, muhtemelen, ebeveynlerin çocuklar?na kar?? gösterdikleri duygusal yak?nl?k, kabul, kurallar?n uygulanma ?ekli, özerklik deste?i ve cezaland?rma yöntemleri gibi spesifik boyutlar? alt faktörler olarak içermektedir. Bu alt faktörler bir araya gelerek genel ebeveynlik stilini (otoriter, demokratik, izin verici vb.) belirlemeye yard?mc? olur.

Geçerlik

ÇESDÖ'nün Türkçeye uyarlama çal??mas?, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek amac?yla kapsaml? geçerlik analizleri içermi?tir. Karababa (2019) taraf?ndan yürütülen çal??mada, yap?sal geçerli?i test etmek için muhtemelen **geçerlik** çal??malar? yap?lm??t?r. Bu çal??malar genellikle aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizlerini (DFA/AFA) içerir.

Uyarlama sürecinde ayr?ca, ölçüt ba??nt?l? geçerlik ve/veya e? zamanl? geçerlik çal??malar? da yap?lm?? olabilir. Bu, ÇESDÖ puanlar?n?n, ebeveynlik stilleriyle teorik olarak ili?kili oldu?u bilinen di?er ölçekler veya psikolojik sonuç de?i?kenleri (örn. çocuklar?n uyum düzeyleri) ile tutarl?l???n?n incelenmesini gerektirir. Kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, uyarlama makalesi bu detayl? bilgileri sunmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, ayn? ko?ullar alt?nda tekrarland???nda tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini ifade eder. ÇESDÖ'nün Türkçeye uyarlanma sürecinde, ölçe?in iç tutarl?l???n? ve zamana yay?lan kararl?l???n? de?erlendirmek üzere çe?itli güvenirlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir.

Tipik olarak, iç tutarl?l?k analizleri Cronbach alfa katsay?s? kullan?larak rapor edilir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?, ölçek puanlar?n?n belirli bir zaman aral???nda ne kadar kararl? kald???n? göstermek için uygulanm?? olabilir. Kaynakta spesifik **güvenirlik** katsay?lar? belirtilmemi?tir, ancak uyarlama çal??mas? (Karababa, 2019) bu katsay?lar? detayland?rmaktad?r.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De?erlendirme Ölçe?i'nin psikometrik temelleri, faktör analizi yoluyla belirlenmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad??? veya yeni bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?k?p ç?kmad??? ara?t?r?lm??t?r.

Bu tür çok boyutlu ölçeklerde genellikle, ölçe?i olu?turan maddelerin teorik olarak beklenen alt

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlar alt?nda topland???n? do?rulamak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?l?r. Karababa (2019), ÇESDÖ'nün Ebeveyn Formu için yapt??? analizlerde, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? destekleyen model uyum indekslerini sunmu? olmal?d?r. Bu, ölçe?in ebeveynlik stillerinin farkl? yönlerini ba??ms?z ve anlaml? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kendini De?erlendirme (Ebeveyn Formu)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ebeveynler (Anne ve Babalar)

Age Group: Yeti?kin (Ebeveyn Ya? Grubu)

Population Details: Ebeveynlik yapan yeti?kinler.

Test Methodology: Derecelendirme format? kullan?lmaktad?r (Kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olarak belirtilmi?tir, ancak psikometrik ölçekler genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullan?r).

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn, Çocuk Geli?imi, Aile Terapisi, Psikometrik Özellikler, **Ebeveynlik Stilleri**, **Uyarlama**, Çok Boyutlu.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: karababa_ali@hotmail.com

Correspondence Address: Ali KARABABA

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için yazar Ali Karababa ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya klinik amaçl? kullan?mlar için yazar?n izni ve telif haklar? ile ilgili kurallara uyulmas? önemlidir. Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir.

cok-boyutlu-ebeveynlik-stillerini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Karababa, A. (2019). Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De?erlendirme Ölçe?i'nin (ÇESDÖ) (Ebeveyn Formu) Türkçeye uyarlanmas?: **Geçerlik** ve **güvenirlik** çal??mas?. *Pamukkale Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, *46*, 108-131. doi: 10.9779/pauefd.439949

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

Ölçe?in maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için ilgili referans makaleye (Karababa, 2019) ba?vurulmas? veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM